



**Bilgi Yönetimi  
Dergisi**  
Cilt: 1 Sayı: 2 Yıl: 2018

<http://dergipark.gov.tr/by>



#### *Hakemli Makaleler*

#### *Makale Bilgisi*

Gönderildiği tarih: 14.09. 2018  
Kabul tarihi: 16.11. 2018  
Yayınlanma tarihi: 28.12. 2018

#### *Article Info*

Date submitted: 14.09. 2018  
Date accepted: 16.11. 2018  
Date published: 28.12. 2018

#### *Anahtar sözcükler*

*Belge Yönetimi, Bibliyometri,  
Eş-Kelime Analizi, R*

#### *Keywords*

*Records Management,  
Bibliometrics, Co-word  
Analysis, R*

## **Belge Yönetimi Disiplinine Bibliyometrik Bir Bakış: Eş- Kelime Analizi Üzerinden Bir Değerlendirme**

*A Bibliometric Perspective of Records Management  
Discipline: An Assessment on Co-Word Analysis*

**Dr. Öğr. Üyesi Haydar YALÇIN**

*Dr., Misafir Öğretim Üyesi, Portland Eyalet Üniversitesi, Mühendislik ve  
Teknoloji Yönetimi Bölümü, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal ve  
Beşeri Bilimler Fakültesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, Bilgi Yönetimi  
ve Teknolojisi ABD, [haydar.yalcin@gmail.com](mailto:haydar.yalcin@gmail.com)*

#### **Öz**

Yönetimsel süreçlerin vazgeçilmez bir parçası olan belge yönetimi, yalnızca kurumlarda üretilen belgelere yönelik bir süreç olarak algılanmamalıdır. Her bilim alanında olduğu gibi belge yönetiminin de çağın gereklerine uygun bir şekilde pozisyon alması gerekmektedir. Bu araştırmada belge yönetimi yayınları, dokümanlarda kullanılan anahtar kelimeler üzerinden incelenmiştir. Belge yönetimi alanındaki literatür artışının %15'lik bir orana ulaştığı tespit edilmiştir. Kavramsal yapı haritasında belge yönetimine yönelik çalışmaların beş ana başlık altında toplanabileceği görülmüştür; "Bilgi Sistemi", "Bilgi Yönetimi", "Birlikte Çalışabilirlik (Interoperability)", "Sağlık Bilgi Sistemleri ve Kullanıcı" "Yasal Uyum ve Kurumsal Gereksinimler". Diğer yandan belge yönetiminin yalnızca kurumların doğal işleyişinin birer kanıtı olarak oluşan belgelerle sınırlı kalmadığı, özellikle hastane bilgi sistemlerinin içerisinde yer alan hasta kayıtlarının da bu bağlamda incelendiği görülmüştür. Bu tespitten yola çıkarak veri yönetiminin belge yönetimi bağlamında sürece dâhil edilmesinin alan araştırmacılarının dikkatine sunulması gerektiği düşünülmektedir. Ulaştığımız kavramsal yapı haritasına göre belge yönetiminin yalnızca üretilen belgelere dair bir süreç olmadığı, bilgi sistemi, veri yönetimi, kullanıcı, yasa ve yönetmeliklere uyumluluk, birlikte çalışabilirlik ve standartlar vb. gibi birçok boyutu tespit edilmiştir. Alanın bilginin, kütüphanecilik ve bilgisayar bilimleri ekseninde yer aldığı açıkça görülmektedir.

#### **Abstract**

Records management, which is an indispensable part of administrative processes, should not be perceived as a process directed only to records produced in institutions. As in any scientific discipline, records management needs to take a position in line with the needs of today's. In this research, records management publications have been examined through the keywords used in the scientific papers. The growth rate for the discipline is 15%. It has been seen that studies on records management under the conceptual structure map can be gathered under five main headings; "Information System", "Information Management", "Interoperability", "Health Information Systems and User" "Legal Compliance and Institutional Requirements". On the other hand, it has been observed that records management is not limited to the documentation which is the only natural evidence of the natural functioning of institutions, especially the patient/health records in the hospital information systems. It is believed that this should be brought to the attention of field researchers to include data management in the context of records management. The conceptual structure of the map we are reaching is not only a documented process of records management, but also the compatibility of information systems, data management, users, laws and regulations, interoperability and standards, and so on. Many dimensions have been identified. The field is located on the axis of information science, library science and computer science.

## 1. Giriş

Bilimsel disiplinlerin nasıl geliştiğini ve nereye doğru yol aldığını belirlemek önemlidir. Bu sayede alanda verilen eğitimin dönemin şartlarına uygun bir şekilde planlanması mümkün olabileceği gibi, araştırma trendlerinin yakından takibi de mümkün olmaktadır. Çalışma kapsamında Belge Yönetimi çalışmaları anahtar kelimeler üzerinden incelenmiştir. Alanla ilgili yayınları derlemek amacıyla Scopus veritabanı kullanılmıştır. Dizinlediği dergi sayısı bakımından Web of Science'tan daha geniş kapsamlı olan SCOPUS tercih edilmiştir. Elde edilen yayınların bibliyografik verileri incelenerek alanın sınırlarının nasıl şekillendiği ve yayınlarda öncelenen konular incelenmiştir. Betimleme yöntemini kullandığımız çalışmamızda belge yönetiminin yalnızca arşiv ve belge boyutunun olmadığı, bilgi sistemi ve kullanıcı boyutlarının da ele alınması gerektiğini göstermek de amaçlarımız arasında yer almaktadır.

Bu amaçla elde edilen yayınların bibliyografik bilgileri kullanılarak; anahtar kelimeler, doküman başlıkları ve özlere kullanılan kelimeler üzerinde analizler yürütülmüştür. Veritabanı tarafından sağlanan kontrollü kelime dağarcığından (thesaurus) atanan anahtar kelimeler üzerinden de kavramsal yapı analizi gerçekleştirilmiştir. Araştırmamızda doküman türü olarak makale, bildiri, kitap bölümü, derleme makaleler kullanılmıştır. Bu sayede belge yönetimi literatüründe tartışılan konulara yönelik bir betimleme yapma olanağı mümkün olmuştur.

Bu bağlamda çalışmamızda cevap aranan araştırma soruları şu şekilde sıralanabilir;

1. Belge yönetiminde literatür büyümesi nasıldır?
2. Belge yönetiminde ele alınan konu başlıkları yıllar bağlamında ele alındığında nasıl bir görünüm sergilemektedir?
3. Kavramsal yapı analizine göre belge yönetimi alanında yayımlanan araştırmaları sınıflandırmak mümkün müdür?

## 2. Belge Yönetimi

Çalışmanın bu kısmında belge yönetimine dair bilgi vermenin faydalı olacağı düşünülmektedir. Yönetimin bir sorumluluğu olarak işlemlerin kanıtı olma işlevini yerine getiren belgeler üretim aşamasından, nihai olarak yok edilmelerine kadar geçen sürede ilgili oldukları her aşamaya göre ele alınmalıdırlar. Arşivcilik terimleri sözlüğünde idari yönetimin bir bölümü olarak tanımlanan (1995, s139) bu sürece belge yönetimi adı verilmektedir. Belge yönetimi kâğıt ortamda üretilen belgelerin yönetildiği zamanlarda geleneksel yöntemlerle diğer bir ifadeyle elci sistemlerle yürütülürken, bilgi ve iletişim sektöründeki gelişmelerden etkilenmiş, bilgisayar destekli sistemler üzerinden kontrol edilmeye başlanmıştır. Elektronik belge yönetim sistemi adı verilen bilgisayar destekli bu yazılımlar sayesinde belgenin üretiminden nihai tasfiyesine kadar olan bütün süreç önceden belirlenmiş kurallara göre yönetilebilmektedir. Bu süreçte kurumların organizasyon yapılarının da biyolojik varlıklar gibi olgunlaşma evresinin (maturity) aşamalarını izlediği unutulmamalıdır. Kurumlardaki olgunlaşma seviyesinin doğru bir şekilde ele alınabilmesi için belge yönetimi ya da kurumsal bilgi yönetiminin oldukça önemli olduğu söylenebilir. Çalışmamızda kurumsal işleyiş açısından oldukça önemli olan belge yönetiminin ele alınışı anahtar kelimeler üzerinden incelenmiştir. Anahtar kelime kullanımlarının yıllara göre gelişimi detaylandırılmış, yıllara göre öncelenen konu alanları belirlenmiştir. Araştırma çıktılarının ülkemizde lisans ve lisansüstü seviyede eğitimi verilen bu araştırma alanına yönelik olarak ders içeriklerinin gözden geçirilmesine ışık tutacak bilgiler sağladığı düşünülmektedir.

## 3. Tarihsel Arka Plan ve Önceki Çalışmalar

Literatür incelendiğinde belge yönetimine dair ilk çalışmaların daha çok olması gerekenlere yoğunlaştığı görülmektedir (Goodyear ve Miller, 1977; Grummitt, 1977). Hemen ardından 77'de üretilen belge yönetim sistemleri üzerine karşılaştırmaların yapıldığı çalışmalar görülmektedir. Araştırmasında Cook (1980), Liverpool üniversitesindeki Dyfed, Tyne and Wear County Record Offices ile Chester City Record Office'de kullanılan iki farklı belge yönetim sistemini karşılaştırmıştır. Karşılaştırmada sistem işletim giderleri, yazılım kullanımı ile belgelerin sağlanması, listelenmesi, yerinin belirlenmesi, erişime açılması, imha edilmesi gibi belge yönetimin temel işlevlerine yönelik karşılaştırmalarda bulunulmuştur (Cook, 1980). 80'lerin ortalarında büyük boyutlu veri depolama sistemleri kavramlar ve fonksiyonlar açısından karşılaştırılmıştır (Otten, 1984) Elektronik ortamda bilgi saklanması tartışmalarına örnek

olarak Weiss (1991) konuya biraz daha şüpheli yaklaşarak halen günümüzde de tartışma konusu olan mahremiyet, kişisel verinin gizliliği, kanıtların güvenliği vb. gibi konularla ilişkili olarak; hukuk ve teknolojinin yan yana durabilme ihtimalini irdelemiştir (Weiss, 1991). Bu zamana kadar kütüphanecilikle birlikte anılan belge yönetimi, önce 1993'te ilk kez el kitabına kavuşmuş (van Straten, 1993), ardından ilk kez 1994 yılında da bilgi yönetiminin ayrı bir disiplini olarak ele alınmaya başlanmıştır (Goodman, 1994). Diğer yandan teknolojide yaşanan hızlı gelişim ve beraberinde getirdiği dönüşüm de belge yönetim sistemleri açısından ele alınmış; sistem geliştirme aşamasında uygulanması gereken standartlar tartışılmıştır (Barata, 1998; Plocher, 1999). Belge yönetim sistemlerinin özellikle Amerikan Devletinin kullandığı diğer bilgi sistemleri ile entegrasyonu için yapılması gerekenler, karar vericilerin bilgi sistemi için yapması gereken yatırımlarda göz önünde bulundurulması gerekenler, federal ajanların belge yönetim sistemlerinin kullanımında karşılaştıkları sorunlar da tartışılan konular arasında yer almaktadır (Gunnlaugsdottir, 2003; Patterson ve Sprehe, 2002; Sprehe, 2000; Van Wingen, Hathorn, ve Sprehe, 1999).

Belge yönetimine dair Türkiye adresli yazarların konuyu ele alış şeklini incelediğimizde ise bilgi edinme yasasının kamu arşivleri, kamu belgeleri ile kamusal bilgiye erişim üzerindeki etkisini inceleyen çalışmada Özdemirci, belge yönetimi ile belge yönetim sistemlerinin bilgi edinme yasasının gerekliliklerini yerine getirme noktasındaki önemini dile getirmiştir. Ulusal arşiv yasasının çıkarılması gerekliliğine vurgu yapan Özdemirci bu konuda devlet arşivlerine büyük bir sorumluluğun düştüğüne işaret etmiştir (Özdemirci, 2008). Külcü ve Külcü (2009) çalışmalarında Türk Kızılayı'nda kullanılan belge yönetim sisteminin kapasite belirlemesini yapmışlar önerilerini on bir başlık altında sıralamışlardır (Özgür Külcü ve Külcü, 2009). Bir diğer çalışmada Külcü, Çakmak ile birlikte ülkemizdeki 17 farklı kurumda kullanılan belge yönetim sistemlerine dair bilgileri derlemiş ve karşılaşılan sorunlar temelinde karşılaştırmalarda bulunmuştur. Çalışmalarında koordinasyon sorunu başta olmak üzere, sistemlerin birbirlerinden bağımsız çalışması, uzman yetersizliği, yönetsel bakımdan sıkıntılar ile elektronik imzaya geçiş sürecine dair sorunların yaşandığı belirtilmiştir (Özgür Külcü ve Çakmak, 2010). Bu çalışmalara ek olarak; kurumsal içerik yönetimi ile belge yönetim sistemleri arasındaki ilişkiyi ele alan çalışmalar (Özgür Külcü ve Çakmak, 2012), aynı belge yönetim sistemi ile kurumlara ait farklılıkların yönetimini ele alan çalışmalar (Bayram, Özdemirci, ve Güvercin, 2013), belirli bir kurumda kullanılan elektronik belge yönetim sisteminin verimliliğini inceleyen çalışmalar (Demirtel ve Bayram, 2014) da bulunmaktadır. Konuya bibliyometrik bakış açısıyla yaklaşan çalışmalarında Patra, Bhattacharya ve Verma (2006) Library and Information Science Abstracts (LISA) verileri üzerinden alanın büyüme trendi, temel dergileri, yazar dağılımı gibi bibliyometrik göstergeleri betimlemiştir. Gerek dünya literatüründe gerekse de Türkiye'de yapılan çalışmalar incelendiğinde konuya belge yönetiminin kavramsal temelleri, öncelikli olarak ele alınan çalışmalar ve disiplinin gelişimini ele alan çalışmalara rastlanmamıştır. Yalnızca bir doktora tezinin özde alanla doğrudan ilgili bir dergi olan Records Management Dergisi'ni incelediği gözlemlenmiştir (Lee, 2015).

#### 4. Yöntem ve Veri Toplama

Bu amaçla 11.06.2018 tarihinde Scopus'ta yapılan çevrimiçi çalışmada 1380 kaynaktan (dergi, kitap, derleme makale vb.) 3203 adet yayın bilgisine ulaşılmıştır. Elde edilen veriler ilişkisel bir veritabanına kaydedilerek analize hazır hale getirebilmek amacıyla temizlenmiştir. Verilerin analizinde bibliyometri kullanılmıştır. Bibliyometri Amerikan Kütüphane bilimcisi Shera'nın social epistemoloji yaklaşımına göre ekonometride yer alan malların üretim, dağıtım ve yararlandırma sarmalındaki sürecin, bilimsel ve entelektüel çıktılara uyarlanması esasına dayanmaktadır (Donohue, 1973). Bibliyometri, bilimsel iletişim araçlarının ölçülebilir yönlerini incelemek için istatistiksel yöntemler kullanır. Diğer bir ifadeyle bibliyometri ile bilimsel iletişim deneyiminin birer sonucu olarak ortaya çıkan yayınlar, "sayılar" bakımından bilimsel bilginin gelişimini ifade eden göstergelere dönüştürülmekte, bilimin beklenenden daha yapılandırılmış bir resmini ortaya koymak amacıyla kullanılmaktadır (De Mey, 2012). Çalışmamızda bibliyometrik yöntemler arasında sıklıkla kullanılan eş-kelime (co-word) analizi üzerine yoğunlaşmıştır. Eş kelime analizi kavramların birlikte kullanılma sıklıkları üzerinden hareket eden bir analiz türü olarak tanımlanabilir. Literatüre bakıldığında eş-kelime analizlerinin doküman başlıklarına (Mohebbi ve Douzandegan, 2017), doküman özetlerine (Chen, Chen, Wu, Xie, ve Li, 2016) ya da anahtar kelimelere (Muñoz-Leiva, Viedma-del-Jesús, Sánchez-Fernández, López-Herrera, ve Quantity, 2012)

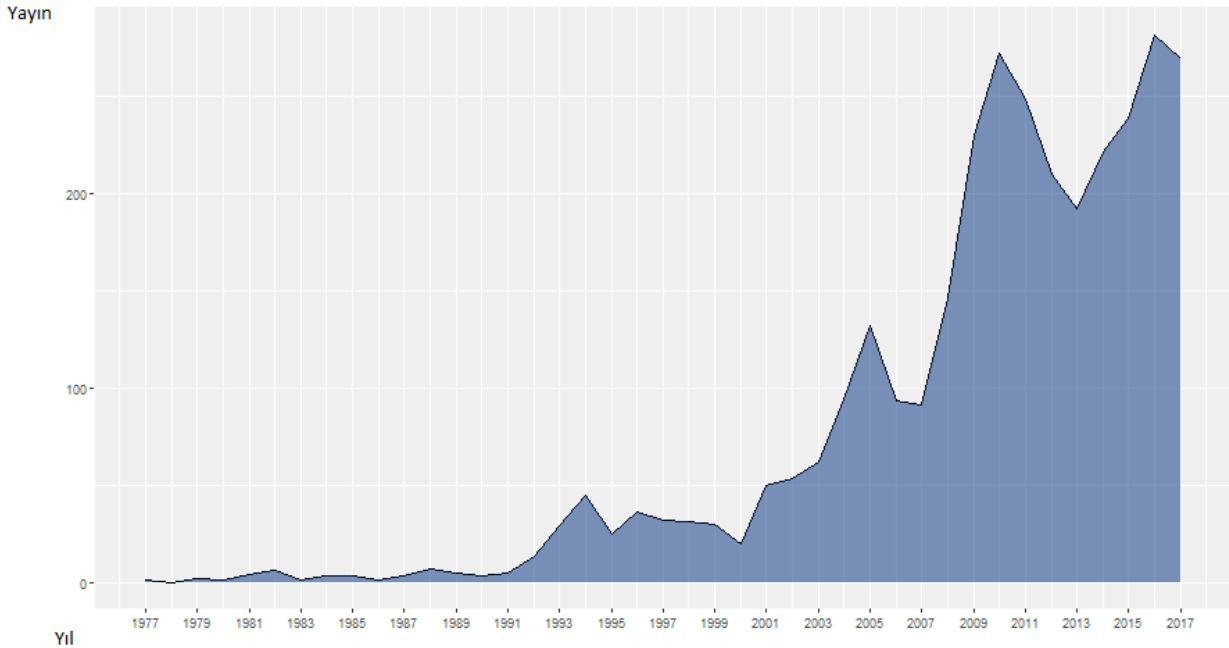
uygulandığı görülmektedir. Çalışmamızda dokümanların tanımlanmasında kullanılan anahtar kelimeler üzerinde incelemeler yapılmıştır. Kavramların birbirleri ile olan ilişkileri için ağ analizinden faydalanılmış ve alanla ilgili önemli kavramlar tespit edilmeye çalışılmıştır. Verilerin analizinde, Bibexcel, Pajek, Circos ve R yazılımları kullanılmıştır.

## 5. Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde belge yönetimine dair yayınların temel bibliyometrik göstergeleri verilmiştir.

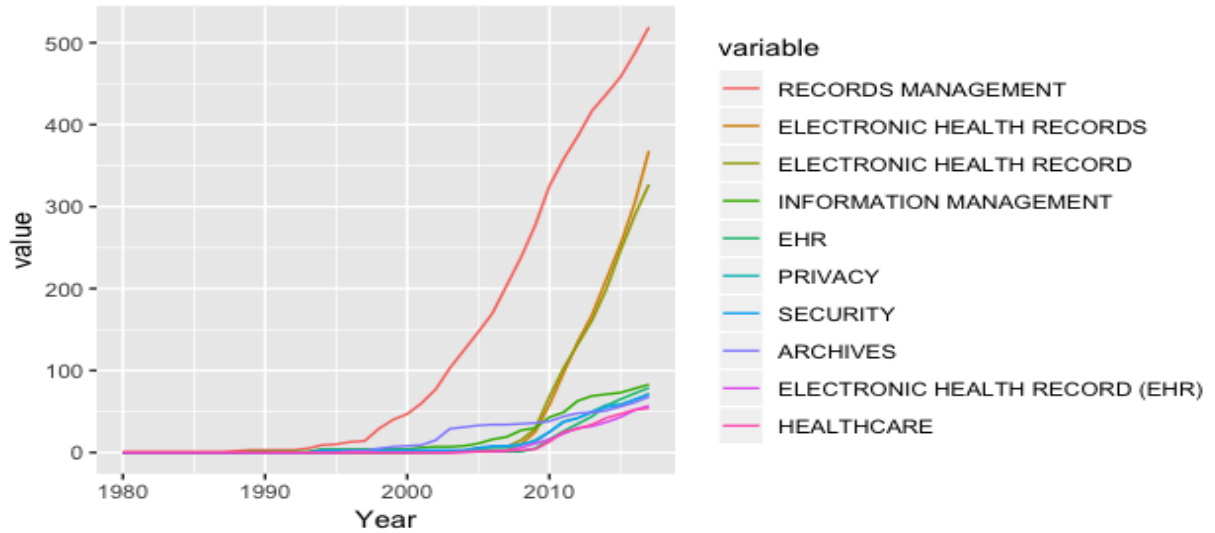
### 5.1. Tanımlayıcı İstatistikler

Tarama sonucunda ulaşılan 3203 adet yayın toplam 9899 yazar tarafından kaleme alınmıştır. Tekil yazarların sayısı 7730'dur. Yalnızca tek yazarlı bir yayında katkı sağlayan 626 yazar varken, çok yazarlı araştırmalarda rol alan yazar sayısı 7104'tür. Yazar başına düşen doküman sayısı 0.414, doküman başına düşen yazar sayısı 2.41'dir. Doküman başına düşen yazar işbirliği 3.09, İşbirliği indeksi ise 3.07 olarak hesaplanmıştır. Belge yönetimine dair yayınlar için yıllık büyüme oranı % 15.43'dür (Şekil 1). Yayın sayısı bakımından MCLEOD (18), SACHDEVA (16) ve YUSOF (15)'un alanın en verimli yazarları oldukları görülmektedir. Ağırlıklandırılmış hesaplamaya (adjusted count) göre belirlenmiş yazar katkısında ise ilk üç sırada MCLEOD (12,67), GUNNLAUGSDOTTIR (8) VE JIMERSON (7) gelmektedir. Yayın sayısı bakımından en yüksek katkıyı ABD (723), Birleşik Krallık (181) ve Çin (121) yapmışken, Türkiye 27 yayımla 21 sırada yer almıştır. Durum atıf sayıları açısından ele alındığında sıralamanın ABD (7846), Birleşik Krallık (1212) ve İspanya (887) olarak şekillendiği görülmektedir. Records Management Journal 248 yayımla en çok yayının yayımlandığı dergi olurken International Journal of Medical Informatics 165, Lecture Notes in Computer Science 119 yayımla onu takip etmektedir.



Şekil 1: Yıllık Bilimsel Üretim

Belge yönetimi konusunda yayımlanan yayınların yoğunlaştığı konu alanlarının belirlenmesi için dokümanlarda kullanılan anahtar kelimeler (hem yazar tarafından atanan hem de ilgili veritabanının thesaurusundan atanan anahtar kelimeler) incelenmiştir (Tablo 1). Anahtar kelimelerin yıllara göre kullanım sıklıkları incelendiğinde günümüze yaklaştıkça sağlık bilgi sistemlerine dönük kavramların kullanımının arttığı gözlenmektedir. Belge yönetimi kavramı 90'ların ikinci yarısından itibaren artışını sürdürse de özellikle 2000'lerin son çeyreğinden itibaren sağlık bilgi sistemlerindeki hasta kayıtlarının incelenmesine yönelik eğilimde ciddi bir artış gözlenmektedir (Şekil 2).



Şekil 2: Yazar anahtar kelimelerinin (DE) yıllara göre kullanımı

Anahtar kelimelerin yıllara göre kullanım sıklıkları incelendiğinde sağlık bilgi sistemlerine yönelik kavramların kullanımının giderek arttığı söylenebilir. Diğer yandan büyüme oranı bakımından elektronik sağlık kayıtları ve belge yönetimi kavramları kadar olmasa da sağlık datası, mahremiyet ve güvenlik kavramlarının kullanımının da artış seyri içinde olduğu kolayca görülebilmektedir.

#	Yazar Anahtar Kelimesi (DE)	Articles	Theasurus Anahtar Kelime (ID)	Articles
1	RECORDS MANAGEMENT	519	RECORDS MANAGEMENT	1378
2	ELECTRONIC HEALTH RECORDS	368	ELECTRONIC HEALTH RECORD	1198
3	ELECTRONIC HEALTH RECORD	327	HEALTH CARE	529
4	INFORMATION MANAGEMENT	83	HEALTH	472
5	EHR	79	ELECTRONIC MEDICAL RECORD	337
6	PRIVACY	72	HUMAN	331
7	SECURITY	70	HUMANS	298
8	ARCHIVES	68	MEDICAL COMPUTING	275
9	ELECTRONIC HEALTH RECORD (EHR)	57	ELECTRONIC HEALTH RECORDS	270
10	HEALTHCARE	54	PRIORITY JOURNAL	269
11	CLOUD COMPUTING	51	INFORMATION SYSTEMS	256
12	KNOWLEDGE MANAGEMENT	50	INFORMATION MANAGEMENT	217
13	ELECTRONIC RECORDS	44	HOSPITALS	168
14	E-HEALTH	42	MEDICAL RECORD	166
15	INTEROPERABILITY	42	INFORMATION TECHNOLOGY	162
16	ELECTRONIC RECORDS MANAGEMENT	40	ELECTRONIC HEALTH RECORD SYSTEMS	160
17	INFORMATION SYSTEMS	39	ARTICLE	156
18	ARCHIVES MANAGEMENT	35	MEDICAL INFORMATICS	150
19	ONTOLOGY	34	INFORMATION RETRIEVAL	149
20	E-GOVERNMENT	30	FEMALE	148

Tablo 1: En sık kullanılan anahtar kelimeler

### 5.2. Ağ Analizi ve Belge Yönetiminde Öncelenen Konular

Yapılan Ağ analizi sonucunda ulaşılan ağ değerleri şu şekilde sıralanabilir; ağ büyüklüğü = 17395, yoğunluk (density) 0.003, ağ geçişkenliği (transivity) 0.076, ağ çapı (diameter) = 6, Merkezilik derecesi (Degree Centralization) = 0.62, yakınlık merkeziliği (Closeeness Centralization) = 0, Arasındalık merkeziliği (Betweenness Centralization) = 0.389, Eigenvektör merkeziliği (Eigenvector Centralization) = 0.979, ortalama patika uzunluğu (Average path length) da 2.145 olarak hesaplanmıştır. Bu değerlere göre incelediğimizde belge yönetimi ile elektronik sağlık kaydı kavramlarının bağlantılılık seviyesinin, diğer kavramlarla olan bağın kurulmasındaki rolünü gösteren değerler bakımından (betweenness centrality) en yüksek kavramları barındırdığı, diğer bir ifade ile belge yönetimi literatürü için oluşturulan ağ içerisindeki en önem verilen konular olduğu gözlenmektedir (Tablo 2).

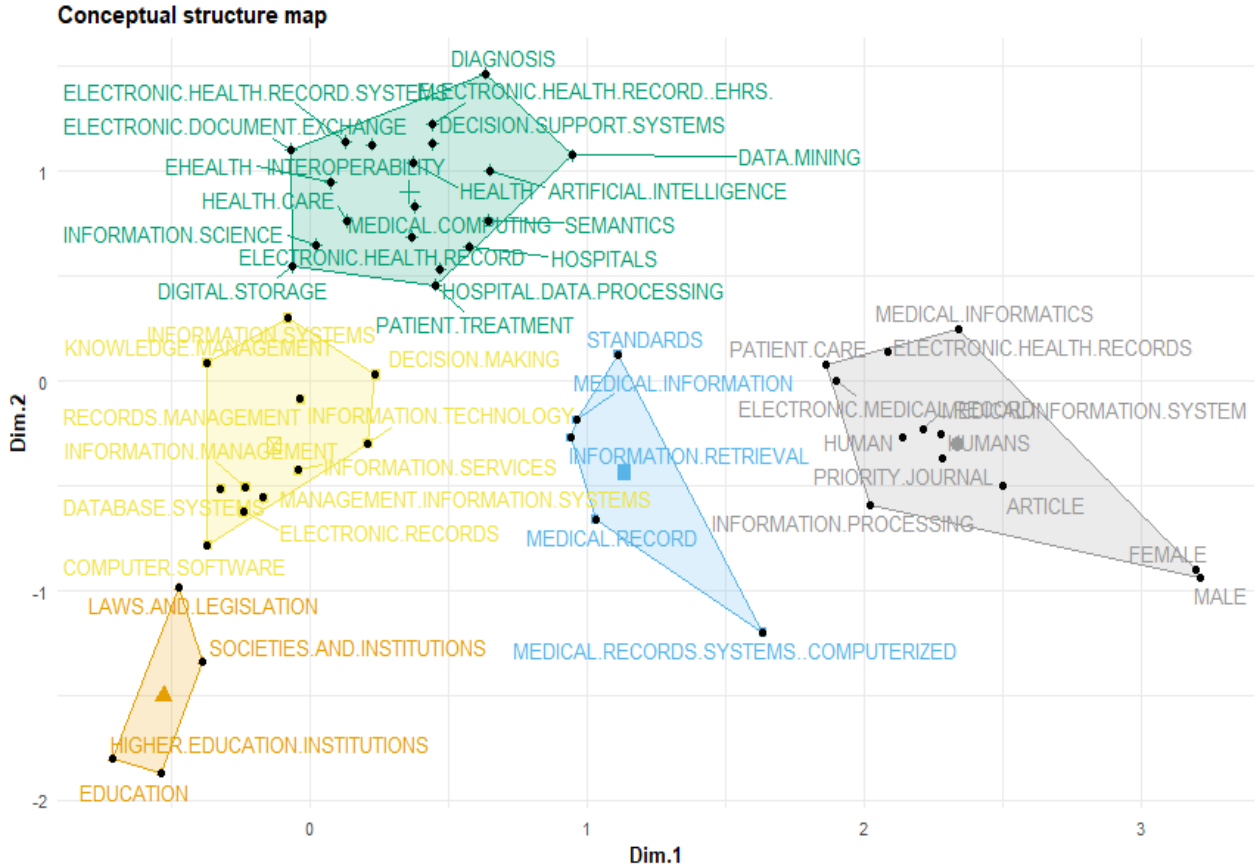
ANAHTAR KELİME	MERKEZİLİK DERECESESİ	YAKINLIK DERECESESİ	EIGENVEKTÖR DEĞERİ	ARASINDALIK MERKEZİLİĞİ	PAGERANK SIRLAMASI	HUB SIRLAMASI	OTORİTE SIRLAMASI	GENEL SIRLAMA
RECORDS MANAGEMENT	0.623	0.0129	1	0.389	0.01546	1	1	1
ELECTRONIC HEALTH RECORD	0.45	0.0129	0.971	0.1486	0.01001	0.971	0.971	2
HEALTH	0.251	0.0129	0.793	0.0409	0.00521	0.793	0.793	3
HEALTH CARE	0.245	0.0129	0.787	0.0406	0.00517	0.787	0.787	4
HUMAN	0.229	0.0129	0.745	0.0225	0.00375	0.745	0.745	5
HUMANS	0.223	0.0129	0.738	0.021	0.00362	0.738	0.738	6
ELECTRONIC MEDICAL RECORD	0.206	0.0129	0.721	0.0184	0.00348	0.721	0.721	7
PRIORITY JOURNAL	0.202	0.0129	0.697	0.0152	0.00332	0.697	0.697	8
ELECTRONIC HEALTH RECORDS	0.198	0.0129	0.665	0.0151	0.00329	0.665	0.665	9
MEDICAL COMPUTING	0.155	0.0128	0.59	0.0148	0.00306	0.59	0.59	10

Tablo 2:Ağ Metrikleri

Tablo 2’de de kolayca görüleceği üzere belge yönetimi, elektronik sağlık kayıtları terimlerinin ağın en önemli üyeleri olduğu görülürken, kavramların birbirleri ile olan ilişkilerinin daha iyi görülebilmesi için anahtar kelimelerin birlikte geçme sıklıkları kullanılarak (co-occurrence) anahtar kelime ağ haritası oluşturulmuştur (Şekil 3). Sağlık bilgi sistemleri bilgi yönetimi, karar destek sistemleri ile belge yönetimi ağ değerleri açısından kendi aralarında bir ağ oluştururken, bilgi işleme, bilgi erişim, elektronik belge yönetimi, elektronik sağlık verisi gibi kavramların da kendi aralarında bir ağ oluşturduğu gözlemlenmektedir.







Şekil 4: Belge Yönetimi Yayınlarının Kavramsal Yapı Haritası

## 6. Sonuç ve Değerlendirme

Belge yönetiminin genel özelliklerini SCOPUS'ta dizinlenen bilimsel yayınlar üzerinden betimlemeyi amaçladığımız çalışmamızda dokümanları tanımlamada kullanılan anahtar kelimeler analiz edilmiştir. Belge yönetimine yönelik çalışmaların özellikle 90'ların sonlarından itibaren artış gösterdiği görülmektedir. Literatür büyümesi açısından hızlı bir artış gösteren konu alanının yıllık büyüme oranının %15 olması da bu tespitimizi doğrular niteliktedir. Büyüme oranına paralel olarak belge yönetiminin farklı konularla ilişkilendirildiği de tespit edilmiştir. Sözgelimi 2000'li yılların üçüncü çeyreğinden itibaren alandaki çalışmalarda sağlık/hastane bilgi sistemlerine yönelik kavramların kullanımının önemli oranda arttığı gözlenmiştir. Diğer yandan belge yönetiminin yalnızca kurumların işleyişinin doğal birer kanıtı olarak oluşan belgelerle sınırlı kalmadığını, özellikle hastane bilgi sistemlerinin içerisinde yer alan hasta kayıtlarının da bu bağlamda incelendiği görülmüştür. Bu tespitten yola çıkarak veri yönetiminin belge yönetimi bağlamında sürece dâhil edilmesinin alan araştırmacılarının dikkatine sunulması gerektiği düşünülmektedir. Ulaştığımız kavramsal yapı haritasına göre belge yönetiminin yalnızca üretilen belgelere dair bir süreç olmadığı, bilgi sistemi, veri yönetimi, kullanıcı, yasa ve yönetmeliklere uyumluluk, birlikte çalışabilirlik ve standartlar vb. gibi birçok boyutu olduğu tespit edilmiştir. Sağlık bilgi sistemleri ve kullanıcı konusunun özellikle kullanılabilirlik ve veri güvenliği konuları bakımından ele alınması gerekliliği oldukça önemlidir. Alanın biligibilim, kütüphanecilik ve bilgisayar bilimleri ekseninde yer aldığı açıkça görülmektedir. Bu bakımdan ele alındığında lisans ve lisansüstü programların içerikleri bahsi geçen konu alanlarına yönelik ihtiyacın giderilmesi noktasında ne kadar yeterli gözden geçirilmelidir. Sonraki çalışmalar kapsamında değerlendirilmek üzere alandaki yayınlar üzerinden yapılacak bir adres analizi ile alana katkı sağlayan yazar ve kurumların ilgili oldukları disiplinler belirlenebilir ve erişilen bilgiler mesleki yeterlilikler ve ders içeriklerinin güncellenmesi bağlamında kullanılabilir.



## Teşekkür

Bu çalışma 2018 yılında 2219- Yurt Dışı Doktora Sonrası Araştırma Burs Programı kapsamında TÜBİTAK-BİDEB tarafından desteklenmiştir. Proje Kodu [1059B191700840].

## Kaynakça

- Barata, K. J. (1998). The impact of information technology standards on recordkeeping systems development:: Implications for records professionals. *Computer Standards & Interfaces*, 19(1), 51-64. doi:[https://doi.org/10.1016/S0920-5489\(97\)00007-X](https://doi.org/10.1016/S0920-5489(97)00007-X)
- Bayram, Ö., Özdemirci, F., ve Güvercin, T. (2013). Developing Electronic Records Management Software Applications and Managing Institutional Differences: A Comparative Study. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 73, 526-533. doi:<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.02.086>
- Chen, X., Chen, J., Wu, D., Xie, Y., ve Li, J. J. P. C. S. (2016). Mapping the research trends by co-word analysis based on keywords from funded project. *91*, 547-555.
- Cook, M. (1980). 2 - Systems for Records Management. In M. Cook (Ed.), *Archives and the Computer* (pp. 55-75): Butterworth-Heinemann.
- Demirtel, H., ve Bayram, Ö. G. (2014). Efficiency of Electronic Records Management Systems: Turkey and Example of Ministry of Development. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 147, 189-196. doi:<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.07.151>
- Goodman, E. C. (1994). Records management as an information management discipline — A case study from SmithKline Beecham pharmaceuticals. *International Journal of Information Management*, 14(2), 134-143. doi:[https://doi.org/10.1016/0268-4012\(94\)90032-9](https://doi.org/10.1016/0268-4012(94)90032-9)
- Goodyear, M. L., ve Miller, E. P. (1977). Acquisitions and records management: Help where it is needed. *Library Acquisitions: Practice ve Theory*, 1(3), 157-161. doi:[https://doi.org/10.1016/0364-6408\(77\)90025-4](https://doi.org/10.1016/0364-6408(77)90025-4)
- Grummitt, A. (1977). Real-time record management in general practice. *International Journal of Bio-Medical Computing*, 8(2), 131-150. doi:[https://doi.org/10.1016/0020-7101\(77\)90015-0](https://doi.org/10.1016/0020-7101(77)90015-0)
- Gunnlaugsdottir, J. (2003). Seek and you will find, share and you will benefit: organising knowledge using groupware systems. *International Journal of Information Management*, 23(5), 363-380. doi:[https://doi.org/10.1016/S0268-4012\(03\)00064-1](https://doi.org/10.1016/S0268-4012(03)00064-1)
- Külcü, Ö., ve Çakmak, T. (2010). Evaluation of the ERM application in Turkey within the framework of InterPARES Project. *International Journal of Information Management*, 30(3), 199-211. doi:<https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2009.09.001>
- Külcü, Ö., ve Çakmak, T. (2012). Convergence of the Records Management and Enterprise Content Management in the Digital Environment. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 62, 194-197. doi:<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.09.031>
- Mohebbi, A., ve Douzandegan, Y. J. J. o. S. R. (2017). Linear Regression Analysis of Title Word Count and Article Time Cited using R. *6*(1).
- Muñoz-Leiva, F., Viedma-del-Jesús, M. I., Sánchez-Fernández, J., López-Herrera, A. G. J. Q., ve Quantity. (2012). An application of co-word analysis and bibliometric maps for detecting the most highlighting themes in the consumer behaviour research from a longitudinal perspective. *46*(4), 1077-1095.
- Patterson, G., ve Sprehe, J. T. (2002). Principal challenges facing electronic records management in federal agencies today. *Government Information Quarterly*, 19(3), 307-315. doi:[https://doi.org/10.1016/S0740-624X\(02\)00108-9](https://doi.org/10.1016/S0740-624X(02)00108-9)
- Plocher, D. (1999). The digital age: Challenges for records management. *Government Information Quarterly*, 16(1), 63-69. doi:[https://doi.org/10.1016/S0740-624X\(99\)80016-1](https://doi.org/10.1016/S0740-624X(99)80016-1)

- Sprehe, J. T. (2000). Integrating records management into information resources management in U.S. government agencies11The author is grateful to David Plocher, Kenneth Thibodeau, and John Bertot for comments and suggestions on an earlier version of this paper, and to NEC Corporation for financial assistance in the preparation of the paper. *Government Information Quarterly*, 17(1), 13-26. doi:[https://doi.org/10.1016/S0740-624X\(99\)00022-2](https://doi.org/10.1016/S0740-624X(99)00022-2)
- van Straten, R. H. (1993). Records management handbook for United States senators and their archival repositories: By Karen Dawley Paul. Washington DC, 1992. Senate Historical Office, United States Senate, 179p. Senate publication number 102-7. *Government Publications Review*, 20(4), 472-473. doi:[https://doi.org/10.1016/0277-9390\(93\)90047-S](https://doi.org/10.1016/0277-9390(93)90047-S)
- Van Wingen, R. S., Hathorn, F., ve Sprehe, J. T. (1999). Principles for information technology investment in u.s. federal electronic records management. *Journal of Government Information*, 26(1), 33-42. doi:[https://doi.org/10.1016/S1352-0237\(98\)00086-0](https://doi.org/10.1016/S1352-0237(98)00086-0)
- Weiss, P. N. (1991). Law and technology: Can they keep abreast? *Government Information Quarterly*, 8(4), 377-380. doi:[https://doi.org/10.1016/0740-624X\(91\)90004-R](https://doi.org/10.1016/0740-624X(91)90004-R)